منداڵبازیی… لەخولیای کەسییەوە بۆ پرسی کۆمەڵا یەتی لەچیرۆکی “نوورەشەشە”ی فەرهاد شاکەلیدا… عەبدوڵا س□□□مان (مەشخەڵ)

لێکۆڵینەوە

پرسی منداڵبازیی چیرۆکێکی کۆنی مرۆڤایەتییە

منداڵبازیی (Pederasty) بەو کردارە سێکسییە دەوترێت کە مرۆڤی سەرووی هەژدە ساڵ لەگەڵ منداڵ و هەرزەکار چ کوڕ بن یان کچ ئەنجامی دەدەن. بە ئەنجام گەیاندنی ئەم کردارە لە ڕووی تەندروستییەوە زیان بە منداڵەکە دەگەیێنێت ؛ لەلایەکەوە جەستەی منداڵەکە دەشێوێنێت و لەلایەکی ترەوە باری دەروونی ئەو منداڵە بە ئاڵۆزی دەمێنێتەوە و ڕەنگە تا مردن کاریگەرییەکەی بمێنێت. ئەم ڕەفتارە دژی مرۆییە لە گۆشە و کەنارەکانی کۆمەڵگە بەڵام بە نهێنی و دوور لە چاوی خەڵک ئەنجام دەدەرێ. سیستەمە جیاوازەکانی کۆمەڵگە چ مەدەنی بن یان تۆتالیتاری؛ سزای تایبەتیان داناوە بۆ ئەو جۆرە کارە قێزەوەنانە. سەرباری بوونی ڕێگری لە بەردەم منداڵبازیی، کەچی تا ئێستا نەتوانراوە ڕێشەکێش بکرێت. زۆربەی جارەکانیش ئەو کردارە دەستدرێژییە یان لە لایەن دایک و باوک و دایەن و کەسوکار یان مامۆستا یان وەستا یان مەلا یان قەشە ئەنجام دەدرێت. هەر دوێنێ بوو ” گەورەترین سکانداڵی ئابڕووبەری هەوەسبازی و منداڵبازی لەمێژووی میدیای بەریتانیا و کەناڵی BBC ئاشکرا بوو دەربارەی جیمی ساڤیڵ گەورەترین کارەکتەری میدیایی و بەناوبانگترین دیجەی و ب□□ژ□ری کەناڵی ناوبراو کە زیاتر لە چوارسەد ڕاپۆرت و سکاڵا لە دژی دەستدرێژی کردنە سەر منداڵان درا بە پۆلیسی بەریتانیا”(١). لە ڕووی مێژوویییەوە ئەم دەردە کۆمەڵا یەتییە بۆ مێژووە بەراییەکانی کۆمەڵگەی مرۆڤا یەتی دەگەڕێتەوە. واتە لەڕووی مێژووییەوە منداڵبازیی لە بەرەبەیانی مێژووەوە یەخەی کۆمەڵگەی مرۆڤایەتیی گرتووە و لە تەواوی سەردەم و شارستانی□تییە جیاوازەکان بوونی هەبووە و بە شێوەی جیاجیا

دەرکەوتووە. ئایینیش سەرباری ڕەتکردنەوەی منداڵبازی بەشێوەیەکی ئاشکرا، بەڵام هەندێک لە پیاوانی ئایینی بە بارە نهێنییەکەی ڕەواجیان بەم کارە داوە. ئەم کردارە قێزەوەنە ڕەنگە هەندێجار خولیای کەسیی بێت و هەندێجاریش بووبێتە حاڵەت. بەڵام لەهەموو حاڵەتەکاندا پەیوەندییەکی توندوتۆڵی بە مۆڕاڵ و پەیوەندییە کۆمەڵایەتییەکانی ناو کۆمەڵگەوە هەبووە و هەیە. کاتێکیش مۆڕاڵ ڕوو لە خوار هەنگاو دەنێ، منداڵبازی ڕوو لەسەر دەڕوات و بەرز دەبێتەوە. بەپێی سایتی (Info on Islam) لە ٩٥ % سایەق ترێلە و لۆرییەکانی وڵاتێکی موسوڵمانی وەک پاکستان منداڵبازی دەکەن و سێکس لەگەڵ منداڵی نێرینە دەکەن.(٢).

منداڵبازی (بەچەبازی و هەتیوبازی) زۆر پێش پەیدابوونی ئایینەکانی ئیسلام و مەسیحی بە شێوەیەکی بەرچاو پراکتیک کراوە. لەیۆنانی کۆندا منداڵبازی بەربڵاو بووە و شارستانە جیاوازەکانیش بەبەری نەبوونە لە پیادەکردنی ئەم تاوانە دژی ئینسانییە. واتە وەک لەکەیەک بە درێژایی مێژووی کۆمەڵگەی ئینسانی بە نەوچەوانی مرۆڤایەتییەوە بووە. مرۆڤ بە ئازاد لە دایکبووەکانی ئەسینای کۆن مافی ئەوەیان هەبووە سوود لە کۆیلەکان وەربگرن و سێکسیان لەگەڵدا بکەن. هەروەها "کۆمەڵگەی ڕۆمانی کۆمەڵگەیەکی پەتریارکی یان پیاوسالاری بووە و پیاوە ڕۆمانییەکان ئازاد بوون لەوەی چێژ لە سێکسکردن وەربگرن لەگەڵ نێرینەدا بە ئەوەی پیاوەتی یان دۆخی کۆمەڵایەتییان لەدەست بدەن ئەگەر ڕۆڵی نێرایەتی ببینن. بە ئەم مەبەستەش سوودیان لە کۆیلەی نێر وەردەگرت(٣). ئایینەکان گەرچی لە ڕووخساردا دژایەتی منداڵبازی دەکەن، بەڵام نەیانتوانیوە بکەونە دەرەوەی ئەو چوارچێوەیەی کە دەیەها چیرۆکی دەتەزێن و سەدەها سکانداڵ لەخۆ دەگرێت کە هەزاران منداڵ بوونەتە قوربانی. هەر بەنموونە پاپای کەنیسەی کاسۆلیک پیتەر هەلەرمان یەکێکە لەو پاپا دەستدرێژیکەرانەی دەیەی هەشتاکانی سەدەی ڕابردوو کە لاقەی منداڵانی کردووە"(٤). لە جیهانی ئیسلامیشدا و لە کات و شوێنی تایبەتدا ئەو دیمەنە ناشیرین و هەواڵە تاڵانە دەبینرێن و بەرگوێ دەکەون. لە سەردەمی ئیمپراتۆریەتی عوسمانی، مێژوونووس مارساڵ هۆدگسن لە وتاری "شارستانی ئیسلامی لەسەدەکانی ناوەڕاست"دا دەنووسێت " سەرباری ڕەتکردنەوەی بەهێزی ئەم دیاردەیە لە لایەن شەریعەتەوە، کەچی پەیوەندی سێکسی نێوان پیاوی پێگەیشتوو(بالغ)و هەرزەکار زۆر بە ئاسانی لەنێو بازنەی چینی باڵا قەبووڵ دەکرا(٥). هەرچی سەردەمەکانی دواترە منداڵبازی وەکو خۆی ماوەتەوە و چارەسەر نەکراوە. تەنانەت چینی ئەرستۆکراتی کۆمەڵگە، نەخشی بەرچاوی هەبووە لە فریودان و هەڵخەڵەتاندنی کوڕانی چینی هەژار و

لاقەکردنیان. لە ئاستی نێونەتەوەییش گەلێ هەوڵ دراوە بۆ وەستانەوە دژ بەو پرسە و دیارترینیان "بە یەکەمجار وەزیرانی دادی چل و شەش دەوڵەتی ئەوروپی لەگەڵ ئەمەریکا لە ساڵی ٢٠١٢ لە بروکسلی پایتەختی بەلجیکا کۆ دەبنەوە تا ناڕەزایەتیی خۆیان سەبارەت بە منداڵبازیی دەرببڕن"(٦). ڕەنگدانەوەی منداڵبازیی و نێربازیی (هاوڕەگەزبازیی) لە هونەر و ئەدەبیشدا بە ئاشکرا هەست پێدەکرێت. منداڵبازیی هەر تەنها مرۆڤی سادە و نەخوێندەوارەکانی کۆمەڵگەی نەگرتۆتەوە، بەڵکو هەندێجار گەلێ هونەرمەند و ئەدیب دووچاری ئەو دەردە بوونە و ئەگەر لاپەڕەکانی مێژووی ئەدەب و هونەر هەڵبدەینەوە گەلێ ناومان بەرچاو دەکەوێ کە ڕەنگە ببنە مایەی شۆک و سەرسامی، لەوانە " شاعیر و شانۆنامەنووسی ئێرلەندی ئۆسکار وایڵد(٧) یان کەڵە مەقامزانی بەغدا ڕەحمەتوڵڵا شەڵتاغ-ی کورد.(٨). ئەم دەردە کۆمەڵایەتییە کە تا ئێستا و کاتی نووسینی ئەم دێڕانە بەردەوامی هەیە و بەداخەوە هیچ ڕێ و شوێنێکی گونجاو نەگیراوەتە بەر بۆ چارەسەرکردنی بنەڕەتی، بەڵام وردبوونەوە لە زەمینەی سەرهەڵدانی ئەم دەردە کۆمەڵایەتییە دژە مرۆییە و سەرنجدان لە هۆکارەکان ڕەنگە خراپ نەبێت. بە بۆچوونی من کۆمەڵگە پاشکەوتووەکان زۆرتر زەمینەی لەبارن بۆ سەرهەڵدان و گەشەی ئەو تراژدییایە، بەتایبەتی کە ڕێژەی نەخوێندەواری لە ئاستێکی بەرزدایە. جگە لەمەش بوونی بۆشایی سێکس و چەپاندن لە ژیانی مرۆڤەکاندا؛ کاریگەری خۆیان هەبووە و هەیە بەسەر دەستبردن بۆ وەها کارێکی ناپەسند. کلتوور و پەیوەندییە کۆمەڵایەتییەکان و بە تایبەتی کاتێک داب و نەریت ڕێگر بێت لە ئاشکراکردنی ڕەگەزی ڕاستەقینەی مرۆڤەکان جا چ ئەوانەی لە ڕووی سروشتییەوە نێرن و بە ڕواڵەت وەک مێ دەردەکەون یان بەپێچەوانەوە، کاریگەری هەبووە و هەیە بەسەر ئایدێندتی مرۆڤەکان.

ستراکتەری کورتەچیرۆکی نوورەشەش

نوورەشەش ناوی شەشەمین کورتەچیرۆکی کتێبی "بۆنی تاریکی" ی شاعیر و چیرۆکنووس فەرهاد شاکەلییە کە چاپی سێیەمی ساڵی ٢٠١١ لەلایەن دەزگای ئاراس"ەوە چاپ و بڵاو کراوەتەوە. ماجەرای دەقەکە بەم جۆرەیە : نوورەشەش و خانەوادەکەی لە نێو کەسوکاریاندا لە گوندەکەیان دەژیان. شەش بە هەر کولەمەرگییەک بووە نەیهێشت نوورە و دایکی موحتاج بن. وەختێ شەشەی باوکی نوورە ماڵئاوایی لە ژیان دەکات، دایکی نوورە کۆچ دەچێتە کەوێییەوە و هەوای شار لە کەللەی دەدات و چەند خزم و کەسوکار هەوڵی لەگەڵ دەدەن، بەسوود دەبێ و دەستی نوورە دەگرێت و دەچێتە شار. لەوێ لای وەستا شەریف کە

هاوڕێیەکی باوکی نوورەشەشە بووە، جێگایەک پەیدا دەکەن. نوورە سەرسام دەبێت بە بارودۆخی شار وەختە لەسەر دیواری ناو ئاودەستخانەی مزگەوتەکان دەیەها دروشم و قسەی سەیر دەخوێنێتەوە. دواتر هەر بە هەوڵی وەستا شەریف کاری بەردەستی لای حەمەسەنی تەنەکەچی بە نوورەشەشە دەدۆزنەوە. نوورە بەئاگا لە دونیای شار و پەیوەندییە ناتەندروستییەکانی شار خەریکی کارکردن دەبێت. تا ڕۆژێک وەستاکەی هەوڵ دەدات دەستدرێژی بکاتە سەر نوورەشەشە و نوورەش دەیکاتە دەنگەدەنگ و هەڵدێ. ماوەیەک بێکار دەمێنێتەوە. لێرەشەوە بۆڵە و گلەیی دایک دەست پێدەکات. تا ڕۆژێک نوورەشەشە بە هەوڵی خۆی کاری سەکنیی لای بلە زەراب، مام برایم بە خۆی دەدۆزێتەوە. نوورەشەشە دڵی بە کارە تازەکەی خۆش بوو. ڕۆژێک وەستا برایم لە کاتی گەڕانەوەیان لە ڕێگا زۆفەری پێدەبات و نوورە هەرچەند دەپاڕێتەوە کەڵکی نابێت و لە تاوان تەسلیم دەبێت و دەڵێت توخوا وەستا یان مام برایم ئازارم مەدە با زۆر نەیێشێت.

مام برایم توخوا وازم لێبێنە
وس بە قویندەر
مامە برایم ئەومە قوربانت بەس ئەمجارە وازم لێ بێنە(٩).

ئیتر نوورە شەشە لێرەوە هەست دەکات سنووری منداڵی دەبڕێ و دەبێتە پیاو و پێ دەنێتە دنیای خەڵکە گەورەکان.

مام برایم توخوا ئازارم مەدە…
ئازارت نادەم، نا…دایکەنە دەی…
ئاخر توخوا زۆر دەترسم توخوا با ئێشی نەیێت.(١٠).

ئیتر لێرە ڕووداوەکانی نێو چیرۆکە دەگەنە چڵەپۆپە و (Rising Action) ڕوو دەدات. تەسلیمبوونی نوورەشەشە بە بلە زەراب چڵەپۆپە(Climax) و خاڵی وەرچەرخانی ململانێی نێوان دوو دنیای تاوان و بێتاوان، جەللاد و قوربانی، ڕاوکەر و نەچیرە. ئەو هەڵە ڕوو لەسەرەی ڕووداوەکان لەو خاڵەوە ڕوو لەخوار دەکشێت. ئیتر وەک دەرئەنجامی ئەم کردارە درامییە لە ئەدەبی گێڕانەوە، ڕووداوەکان خاو دەبنەوە و ململانێکان هێورتر دەبنەوە. دواجار نووسەر(حیکایەتخوان) لەمیانی بەڕێکردنی فوئادی ئامۆزایەوە لە گەراجی نەهزە لە شاری بەغداد نوورەشەشە دەبینێت و سەکنی هەیە و ئیتر بەو جۆرە ڕەوڕەوەی ڕووداوەکان دەچێتە پێش. ستراکتووری چیرۆکی نوورەشەشە نیشاندانی کاڵبوونەوەی پەیوەندییە کلتووری و کۆمەڵایەتییەکانە لە شار، ئەو پەیوەندییانەی کە لە گونددا هێشتا

بەهاکانیان لە ئاستێکی بەرزتردان. نیشاندانی دوو وێنەی لێکجیاوازی شار و لادێ و دوو جۆر پەیوەندی و دوو جۆر ژیانە، ئاماژەیەکی گرنگە بە گۆشەی پیشەوەریی کە شاریش وەک دەرئەنجامی ئەو گەشەکردنە هاتەتە بوون و شکڵ و شێوەی پێدراوە. شاریش وەک وتمان بە پاڵەوانی چیرۆکەکە “نوورەشەشە” جێی ڕامان و سەرسووڕمان بوو.” نوورەشەشە زۆر دەی بەشار خۆش بوو. حەزی دەکرد شەو و ڕۆژ بەناو کۆڵان و بازاڕ و قەیسەریدا بسووڕێتەوە تەماشای دوکان و کۆگا و شتی جوان بکات”(١١). نووسەر لە هەڵبژاردنی کارەکتەرەکانی چیرۆکی “نوورەشەشە”دا زۆر بە وردی لە کەی پەیوەندییە کۆمەڵایەتییەکانی نیوەی دووەمی سەدەی بیستەمی کۆمەڵگەی کوردستانی ڕوانیوە. بۆیە کارەکتەری گونجاوی بۆ کار و شوێنی گونجاو هەڵبژاردووە. سیفەتەکانی پاڵەوانە سەرەکییەکان(Protagonist) لەچیرۆکی نوورەشەشە بریتین لە :

یەک: نەخوێندەوارن یان کەلکە خوێندەوارن و دووریی ئەو کارەکتەرانە لە قوتابخانە و کتێب و زانست و مەعریفە.

دوو: سادەن و بە کۆمەڵێ گرفتی دەروونیی دەورە دراون، هەرچەندە کێشەی ئابووری یەکێکە لە کێشە گشتی و باوەکانی کارەکتەرەکان.

سێ: دڵپاکی و نییەت پاکی کۆمەڵایەتی کارەکتەرەکان و وابەستەبوونیان بە کلتوور و پەیوەندییە کۆمەڵایەتییەکانی پاشماوەی سیستەمی دەرەبەگایەتی .

چوار: بێکەسی و غیابی پەروەردەی دروست و نەبوونی سەرپەرشتیار و لێپرسینەوە بە تایبەتی نوورە کە باوکی نەماوە و دایکیشی فریای ژیانی سەختی شار ناکەوێت.

بەمجۆرە فەرهاد شاکەلی بە وشە و لە ڕێگەی کورتەچیرۆکەکەوە وێنەی دیمەنێکمان بۆ دەکێشێت کە بە شێوەیەکی نهێنی و نادیار لەسەر دیواری نێو ساختمانی کۆمەڵگە هەڵواسراوە و مرۆڤەکانیش نایبینن.

داتەپینی هێڵە درامیی مۆراڵ لە بونیادی دەقی نوورەشەشەدا

لە بونیادی دەقی چیرۆکی نوورەشەشەدا هێڵی درامیی مۆراڵ لە بەرزبوونەوە و دابەزیندایە. لە کۆمەڵگەی کوردستان و لە لادێیەکی ناوچەی گەرمیان کە لە لایەکەوە ئایین زۆربەی ژیانی خەڵکی زەحمەتکێشی خستەتە ژێر چاودێری و لە لایەکی ترەوە پەیوەندییە کۆمەڵایەتییەکان لە چەشنی خزمایەتی و هۆز و عەشیرەت زۆر بە زەقی سێبەری هەیە بەسەر ژیانی تاکەکانەوە. مۆراڵێش لەژێر کارتێکردن و کاریگەری ئەو دوو فاکتەرە ئاکتیڤەوە پێناسەی کراوە. بۆیە لادان لەهەڵە م□را□□ گەورەترین پرسیار لەسەر کەسێتیی تاک دروست دەکات و

هەندێ جار خزم و کەسوکاریش دەکەونە ژێر فشاری کۆمەڵایەتییەوە و پەرچەکردار و هەڵوێست وەردەگرن. لە کورتەچیرۆکی نوورەشەشە ئەو سەروەرییەی کە مەڵاکە لە کۆمەڵگەی کوردستان هەیەتی لە ئەنجامی دەسدرێژی کردنە سەر نوورەشەشە تووشی داتەپین دەبێت و نیشاندانی وێنەیەکی قێزەوەنە لە حاڵەتێک کە ئیش لەسەر کوشتنی بەها مرۆییەکان دەکات. مەڵاکە لە دەقی نوورەشەشە بە دوو جۆر خۆی نمایش دەکات. جۆرەکیان مەڵاکەی دیار و بێگەردە کە بە فلتەری ژیانی کۆمەڵایەتی تاکەکاندا تێدەپەڕێت و بە پیرۆزیشەوە ناوی دەهێنرێت. بەڵام ئەوی تریان مەڵاکەی نادیار و خەوشدارە کە بە هیچ جۆرێک بە فلتەری کلتوور و ژیانی کۆمەڵایەتیدا تێناپەڕێت. بەڵام سەرباری ئەو پێداگرییەی مرۆڤەکان لەسەر مەڵاکە، کەچی بە هەزاران مرۆڤ دەبینین ڕۆژانە دەبنە قوربانی حەز و خولیا و شەهوەتی ناوگەڵی مرۆڤگەلێک کە بچووکترین ئینتمایان نییە بە مەسەلە مەڵاییەکان. پیشەگەلی لە چەشنی تەنەکەچی و سەکنی و فیتەر و کوشنچی و وایەرمەن و..تاد، بە گشتی ناچنە چوارچێوەی ئەو دیمەنە ناقۆڵا و ناشرینەوە، چونکە ئەو پیشەگەلە سەرباری ئەوەی سەرچاوەی بژێوی سەدان و هەزارەها خێزانن و بە هەزاران وەستای بەڕێز دوور لەو کارە دڕندانەیە بە ئارەقی نەوچەوانیان بژیوی خۆیان و خێزانەکانیان دابین کردووە و دەیکەن.
بەڵام لە پەنای ئەمانەشدا و لەلایەن گەلێ وەستای نائینسانەوە و لە چوارچێوەی هەر ئەو پیشەگەلەوە گەلێ منداڵەی جوانکیلەی پاک و بێگەردیان کردەتە نێچیری شەهوەت و دەروونە نەخۆشەکانیان و دووچاری کارەساتیان کردوون، ئەمانیش بە دەوری خۆیان هەم وەک تۆڵەکردنەوەی خۆیان و هەمیش وەک خوو و نەریتێک کە ژیانیانی نەخشاندووە، درێژە بەو کارە ترسناکە دەدەن. واتە منداڵبازی هەر تەنها لە چوارچێوەی خولیا و ئارەزوو نەماوەتەوە، بەڵکو لە چیرۆکی نوورەشەشە بۆتە حاڵەت، بەڵام حاڵەتێکی ترسناک و نادیار.
فەرهاد شاکەلی وەک نووسەرێکی بوێر لە پایزی ساڵی ١٩٨٣ دا دەست دەخاتە سەر دەردێکی ترسناک کە بەرۆکی کۆمەڵگەی کوردستانی گرتووە و چاونەترسانە وێنای دەکات. بێدەنگی لە ئاست ئەو دەردە کۆمەڵایەتییە و لا لێنەکردنەوەی بە کۆمەڵێ هۆکار دەگەڕێتەوە کە گرنگترینیان ئەمانەن:
یەک : ترس لە شکانی شکۆی کۆمەڵایەتیی مرۆڤ و کەمڕەنگبوونەوەی شانازییە کلتوورییەکان.
دوو : سەرقاڵیی تەواوی ناوەندەکانی نووسین و ڕۆشنبیری بە کێشە سیاسییەکان و مەسەلەی خەباتی کورد و شۆڕش و ڕزگاری مرۆڤی کوردەوە و بینینی ئەم پەتا کۆمەڵایەتییە وەک کێشەیەکی لاوەکی.
سێ : نەبوونی ڕەخنەیەکی کۆمەڵایەتی و لە ئارادانەبوونی سیستەمێکی

پەروەردەیی دروست سەبارەت بە سەرجەم دیاردە و کێشەکان و ئاڕاستەکردنی کۆمەڵگە بەرەو ڕەهەندەکانی کرانەوە و مۆدێرنەکردنی ژیان.

چوار : ئامادەنەبوونی نووسەرانی کورد بۆ سازشکردن لەسەر ناعەقڵانییەت و دەستگرتن بە کۆمەڵێ بەها؛ کە کار لەسەر خۆدزینەوە و دروستکردنی ناسنامەی نووسەر دەکەن لە بوارەکانی کۆمەڵایەتیی و ڕۆشنبیریی.

پێنجەم : فەرامۆشکردنی ئەم پرسە کۆمەڵایەتییە لەلایەن ڕای گشتی و میدیا و دەسەڵاتی کۆنەپارێزەکانی کۆمەڵگەوە.

پشتگوێ خستنی ئەم پرسە کۆمەڵایەتییە کە مەترسی هەیە بۆ سەر بەهاکانی ژیان، هۆکارێکە بەرەو بۆگەن بردنی کۆمەڵگە و کەنارخستنی ژیان لە لێواری کارەسات و ڕووداوە نەخوازراوەکان.

کۆمەڵگەی کوردستان و پرسی منداڵبازی..خولیایان حاڵەت؟

لەکۆمەڵگەی کوردستاندا (بەتایبەتی لە باشووری کوردستان) پرسی منداڵبازی لەدەرەوەی سنوورە ناسراوەکانی مۆڕاڵ و ژیانی خێزانەوە هەناسەکانی خۆی داوە. نیوەی دووەمی سەدەی بیستەم و بگرە زوتریش ئەوەی نەخشی ژیانی کۆمەڵایەتیی و پەیوەندییە کۆمەڵایەتییەکانی دیاری دەکرد، بریتی بوو لە سیستەمێکی تۆتالیتاری و حکومڕانی دەوڵەتێک کە هەموو شتێکی لەلوولەی چەک و سەرکوتی سیاسیدا دەبینییەوە. پەروەردە و فێربوون، میدیا، هۆشیاری کۆمەڵایەتیی جگە لە بەرجەستەکردنەوەی بەرژەوەندییەکانی حکومەتی سەرکوتگەر هیچی تر نەبوون. لەدۆخێکی وەهادا بەدڵنیاییەوە خزمەتگوزاری و ئاوەدان کردنەوە و خۆشگوزەرانی کۆمەڵایەتیی و سەقامگیری ئاسایش بۆ گەلی کورد خەونگەلێکی دوور بوون. ئەمە جگە لەوەی کە دۆخی سیاسیی کورد وەک بوونی بزووتنەوەیەکی ناڕەزایی و خەباتێکی چەکدارانە دژ بە حکومەتە یەک لەدوای یەکەکانی عێراق زەمینە خۆشکەر بوون بۆ هیشتنەوەی ئەو پارچەیە لەدواکەوتوویەکی نەخوازراو. بۆیە لە وەها کۆمەڵگەیەکدا دەبینین کە سەرباری پرسی منداڵبازی، پرسگەلی وەک نێربازی و ئاژەڵبازیش بوونی هەبووە. ئەم پرسانە لە بنچینەدا ڕەنگدانەوەی ئەو هەلومەرجەن کە مرۆڤەکان توانای هەڵبژاردنیان نییە و ناتوانن ئازادییەکانیان دەستەبەر بکەن. واتە فەزای کۆمەڵایەتی و ئابووریی کوردستان بە جۆرێک بووە کە مرۆڤەکان لە بەرامبەر غەریزە و ئارەزووەکانیان جگە لەپەنا بردن بۆ درۆ و فێڵکردن لە خەڵک هیچی تریان لەدەست نەهاتووە. ئەمە ئەگەر چی هیچ ئامار و داتایەکی دادگا و دەزگای پۆلیسی کوردستانمان سەبارەت بە

دەستدرێژی کردنە سەر منداڵ لە بەردەستدا نییە، بەڵام ئەمە بەو مانایە نییە کە ئەو دیاردەیە بنبڕ بووە. چونکە زۆرجار ترس و شەرم ڕێگرن لە پەردە لادان لەسەر ئەو دیاردەیە. دۆخی کۆمەڵایەتی کوردستان کە بارگاوییە بە شەرم و ترس، فەراهەمهێنەری زەمینەیەکە کە تیایدا قوربانییەکانی ئەم پرسە نەک هەر ئامادە نین داوای گەڕانەوەی شکۆ و مافی پێشێلکراویان بکەن، بەڵکو قایلبەخشن بەو ستەمە. بێدەنگبوون لەم شکانی شکۆیە، بێدەنگبوونە یان دەستبەرداربوونە لە بەهای مرۆیی. هەر لەم دۆخە شەرمئاوەرە بە نموونە تا کۆتایی سەدەی بیستەمیش ئاژەڵبازی (بەتایبەتی کەرگاین) دیاردەیەکی بڵاو بوو و نەک هەر لە گوندەکانی کوردستان بەڵکە لە شارەکانیش گەنج و هەرزەکاران بەشانازییەوە چیرۆکەکانی خۆیان لە چۆنیەتی گاینی ماکەر دەگێڕایەوە. دیاردەی ئاژەڵبازی سەر بە کلتووری دەرەبەگایەتییە و کاتێ کۆمەڵگە لە سەرەتاکانی قۆناغی سەرمایەداری دایە و هێشتا عەقڵییەتی کۆمەڵگە عەقڵییەتێکی لادێییە و مرۆڤەکان سوێند بە سەری یەکتر دەخۆن، ئاژەڵبازیش کەڵەی کوڕ و کاڵ گەرم دەکات. ئەگەر ترس و شەرم ڕێگر بن لە بەئاشکرا باسکردنی منداڵبازیی، ئەوا ئاژەڵبازیی ئەو ترسەی تێدا نییە. ئاژەڵبازیی هەندێجار بۆتە ناو و ناتۆرە و بەخشینی سیفەتی ناشیرین بە ئینسانەکان و هەندێجاری تریش بۆتە مایەی دەیان نووکتەی کۆمەڵایەتیی لەسەر مرۆڤەکان.

منداڵبازیی ئەگەر لە سەرەتاوە وەک بۆشایی سێکسی و خولیای تاک خۆی نمایش بکات، بەڵام دواتر وەک پرسێکی کۆمەڵایەتی گەشە دەکات و لە نێو توێژێک لە پیشەوەران دەبێتە حاڵەتی باو و نەوە دوای نەوە پەیڕەوی دەکەن. لەگەڵ گەشەی شارو پیشەسازی و بڵاوبوونەوەی قوتابخانە و خوێندەواری لە کۆمەڵگە، ئەم پرسە بنەبڕ نابێت بەڵام کەم بوونەوەی بەرچاو بەخۆیەوە دەبینێت.

فەرهاد شاکەلی لە دەقی چیرۆکی نوورەشەشەدا زیرەکانە جووڵە بە کارەکتەرەکانی ناو دەقەکە دەکات چ لە ڕایەڵەی پەیوەندییەکانیان و چ لە گفتوگۆ و مەنەلۆگی کارەکتەرەکان کە لە بەردەم گەشە و بەرەو ئاڵۆزبوونی پەیوەندییە کۆمەڵایەتییەکانی ژیانی شار تووشی بارودۆخێکی نەخوازراو دێن. نووسەر بە هەڵبژاردنی کارەکتەرەکان و شوێنکات و چنینی گرێچنە و دیالۆگەکان جوان ئیشی لەسەر پرسێک کردووە کە کەم نووسەر لە پانتایی ئەدەبی کوردی وێراویەتی خۆی لێ بدات و زۆر کەمیش ئاوڕ لەم حاڵەتە دراوەتەوە، کە بەهەزاران مرۆڤی کردۆتە قوربانی بێئەوەی کۆمەڵگە لەئاست ئەو کارەساتە جەرگبڕە هەستی بجووڵێت و ڕابچڵەکێت.

س□ر□تای ت□مووزی ٢٠١٣
کەنەدا

سەرچاوەکان :

١-سکانداڵی ئابڕوبەر لە بی بی سی ئاشکرا بوو، سایتی بەهاری کورد ئاژانسی هەواڵی نێودەوڵەتی http://baharikurd.com/ku/far-ku/82-culture/219-bbc-jimmy-savile-sexual-abuse-scandal.html

٢-بڕوانە سایتی Info on Islam کە زانیاری بەکەڵکی سەبارەت بەو دەردە کۆمەڵایەتییە خستۆتە بەرچاو http://crombouke.blogspot.ca/2010/01/1.html

٣-هاوڕەگەزبازی لە ڕۆمای کۆن. بۆ زانیاری زیاتر بڕوانە سایتی http://en.wikipedia.org/wiki/Homosexuality_in_ancient_Rome

٤-پاپا لەسەرووی یاساوە نییە، تاوانەکانی ناو کەنیسەی کاسۆلیک داوای دادپەروەری دەکەن. نووسینی کریستۆفەر هیچنیس. بۆ زانیاری زیاتر بڕوانە سایتی http://www.slate.com/articles/news_and_politics/fighting_words/2010/03/the_pope_is_not_above_the_law.html

٥-شارستانی ئیسلامی لەسەدەکانی ناوەڕاست نووسینی مارشاڵ هودگسن. وەرگیراو لەم سایتەی خوارەوە. http://en.metapedia.org/wiki/Pederasty_in_Mohammedanism

٦-هاوپەیمانییەکی نوێ دژ بە پۆرنۆگرافی منداڵان د□ بەسترێت، سایتی ڕادیۆی کوردی لە سوید بۆ زانیاری زیاتر بڕوانە http://sverigesradio.se/sida/artikel.aspx?programid=2200&artikel=5368292

٧-ژیاننامەی ئۆسکارد وایڵد بڕوانە کتێبی Oscar Wilde By Richard Ellmann 1987

٨-کەڵە مەقامزانی بەغدا ڕەحمەتوڵڵا شەڵتاغ-ی کورد جەلال خدر گ□قاری ڕامان ژمارە ٥٢ ی ساڵی ٢٠٠٠ لاپەڕە ٨٧.

٩-بۆنی تاریکی کۆچیرۆک نووسینی فەرهاد شاکەلی ل□ بڵاوکراوەکانی دەزگای ئاراس هەولێر چاپی سێیەم .٢٠١١.

١٠-هەمان سەرچاوەی پێشوو.

١١- هەمان سەرچاوەی پێشوو.